AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ

Azərbaycan Respublikasının
Elm və Təhsil Nazirliyinin
3-23/3-2-548F/2025.11 nömrəli 08.08 2025-ci il
tarixli əmri ilə təsdiq edilmişdir.

ƏSLİ İLƏ DÜZDÜR

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI * ELM və TƏHSİL NAZİRLİYİ *
VƏTƏNDAŞLARA XİDMƏT VƏ SƏNƏDLƏRLƏ İŞ ŞÖBƏSİ

MAGİSTRATURA SƏVİYYƏSİNİN İXTİSAS ÜZRƏ

TƏHSİL PROQRAMI

İxtisasın şifri və adı: 7008004 – Turizm və otelçilik

BAKI – 2025

1. Ümumi müddəalar

1.1. Magistratura səviyyəsinin **7008004 – Turizm və otelçilik** ixtisası üzrə təhsil proqramı (bundan sonra – təhsil proqramı) "Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarlarına, eləcə də "Ali təhsilin magistratura səviyyəsi üzrə ixtisasların Təsnifatı"na, qabaqcıl beynəlxalq təcrübə və əmək bazarının tələblərinə uyğun olaraq hazırlanmışdır.

1.2. Təhsil proqramının məqsədləri aşağıdakılardır:

- ixtisas üzrə məzunun səriştələrini, ixtisasın çərçivəsini, fənlər üzrə tədris və təlim metodlarını, qiymətləndirmə üsullarını, təlim nəticələrini, kadr hazırlığı aparmaq üçün infrastruktur və kadr potensialına olan tələbləri, təhsilalanın təcrübə keçmə, işə düzəlmə və təhsilini davam etdirmə imkanlarını müəyyənləşdirmək;
- təhsilalanları və işəgötürənləri məzunların əldə etdiyi bilik, bacarıq və təlim nəticələri ilə tanış etmək;
- təhsil proqramı üzrə kadr hazırlığının bu proqrama uyğunluğunun qiymətləndirilməsi zamanı prosesə cəlb olunan tərəfdaşları məlumatlandırmaq.

1.3. Təhsil proqramı, tabeliyindən, mülkiyyət növündən və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq, Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən və həmin ixtisas üzrə magistr hazırlığını həyata keçirən bütün ali təhsil müəssisələri üçün məcburidir.

1.4. Təhsilalanın 5 (beş) günlük iş rejimində həftəlik auditoriya və auditoriyadankənar ümumi yükünün həcmi 45 akademik saatdır (xüsusi təyinatlı ali təhsil müəssisələri istisna olmaqla). Bu zaman auditoriya saatlarının həcmi 12-16 akademik saat təşkil edir. Peşəkar məqsədlər üçün dərindən öyrənilən ixtisaslaşmalar üzrə həftəlik dərs yükünün həcmi dəyişdirilə bilər.

1.5. Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən ixtisasın həmin müəssisədə kadr hazırlığı aparılan hər bir ixtisaslaşması üzrə ayrıca təhsil proqramı hazırlanmalıdır. Hər bir ixtisaslaşma üzrə təhsil proqramı müvafiq ixtisasın təhsil proqramındakı bölmələrlə yanaşı, həmin ixtisaslaşma üzrə tədris və təlim metodları, təlim nəticələrinin qiymətləndirilməsi üsulları, təcrübələrin təşkili və qiymətləndirilməsi və s. bölmələri də əks etdirməlidir.

2. Məzunun səriştələri

2.1. Təhsil proqramının sonunda məzun aşağıdakı **ümumi** səriştələrə yiyələnməlidir:

- peşəkar fəaliyyəti çərçivəsində gözlənilməz və mürəkkəb məsələləri müstəqil şəkildə edə bilmək;
- müvafiq fəaliyyət və metodları təklif etmək, planlaşdırmaq, onların cari və perspektiv nəticələrini təhlil etmək;
- fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin səbəblərini araşdırmaq, konkret vaxt çərçivəsində və məhdud informasiya şəraitində onları həll edə bilmək;
- fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin həlli zamanı müvafiq texnologiya və metodları seçmək və onlardan istifadə edə bilmək, həmçinin gözlənilən nəticələri müəyyənləşdirmək, dəyərləndirmək və qiymətləndirmək;

- fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin həlli zamanı öz fəaliyyətini tənqidi şəkildə dəyərləndirmək;
- fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemləri Azərbaycan dilində və bir xarici dildə şifahi və yazılı olaraq təqdim etmək, əsaslandırmaq, həmçinin mütəxəssis və qeyri-mütəxəssislərlə birgə müvafiq müzakirələrdə iştirak etmək;
- müxtəlif üsullarla öz bilik və səriştələrini başqalarına ötürə bilmək;
- istənilən şəraitdə etik davranış qaydalarına uyğun şəkildə fəaliyyət göstərmək, şəxsi davranışlarının etik aspekt və imkanlarını, məhdudiyyətlərini və sosial rolunu anlamaq;
- davamlı öyrənmə və peşəkar inkişafla bağlı özünün və digərlərinin ehtiyaclarını qiymətləndirə bilmək, həmçinin müstəqil öyrənmə üçün zəruri olan səmərəli metodlardan istifadə edə bilmək;
- turizm və otelçilik sahəsində Azərbaycanın strateji inkişaf məqsədlərini və prioritetlərini təhlil etmək və qiymətləndirmək;
- müasir standartlar sistemini turizm sənayesinə tətbiq etmək, keyfiyyət təminatı mexanizmlərini nəzərə alaraq xidmət keyfiyyətini artırmaq məqsədilə innovativ yanaşmalar və qabaqcıl təcrübələri praktikada tətbiq etmək.

2.2. Ayrı-ayrı ixtisaslaşmalar üzrə təhsil proqramının sonunda məzun aşağıdakı **peşə** səriştələrinə yiyələnməlidir:

"Beynəlxalq turizm" ixtisaslaşması üzrə:

- Beynəlxalq turizmin müasir inkişaf səviyyəsini təhlil etmək və gələcək inkişaf istiqamətlərini proqnozlaşdırmaq;
- Beynəlxalq turizmin inkişafına təsir edən əsas amilləri araşdırmaq və bu amillərin turizm sahəsinə təsir dərəcəsini qiymətləndirmək;
- Müasir dövrdə geniş yayılmış turizm növlərini sistemli şəkildə öyrənmək və gələcəkdə inkişaf potensialı olan turizm növlərini elmi əsaslarla tədqiq etmək;
- Beynəlxalq turist daşımalarında informasiya və kommunikasiya texnologiyalarından (İKT) səmərəli istifadə etmək;
- Turist axınlarının yaranma səbəblərini təhlil etmək və bu axınların coğrafi, iqtisadi və sosial aspektlərini qiymətləndirmək;
- Dünya turizm bazarında mövcud olan müasir trendləri analiz etmək və onların qlobal turizm sisteminə təsirini qiymətləndirmək.

"Turizm işi" ixtisaslaşması üzrə:

- Turizm sektorunun əsas sahələrini, quruluşunu və fəaliyyət prinsiplərini praktikada tətbiq etmək;
- Turizm məhsulunu tanıtmaq, bazarda düzgün mövqeləndirmək və brend strategiyalarını hazırlamaq;
- Ekoloji cəhətdən məsuliyyətli və sosial baxımdan ədalətli turizm fəaliyyətlərini planlaşdırmaq;

- Regional və beynəlxalq səviyyədə qəbul edilmiş turizm siyasətlərinin yerli turizm praktikasına təsirini qiymətləndirmək;
- Otel, tur-operator və turizm agentliklərinin idarə olunması və bu müəssisələrin səmərəli fəaliyyətini təşkil etmək;
- Müştəri yönümlü xidmət mədəniyyətini formalaşdırmaq, qonaq məmnuniyyətinin və xidmət keyfiyyətinin yüksəldilməsini təmin etmək;
- Turizm bazarlarının tələbat, təklif, rəqabət və meyllər baxımından təhlilini aparmaq, strateji qərarlar qəbul etmək.

"Otelçilik" ixtisaslaşması üzrə:

- Mehmanxana məhsullarının hazırlanmasında mövcud imkanları aşkar etmək, rekreasiya potensialını qiymətləndirmək, inkişaf etmiş ölkələrin (İEÖ) təcrübələrindən istifadə etmək;
- Ölkənin otel şəbəkələrinin cəlbediciliyinin artırılması üçün xidmət sahələrini inkişaf etdirmək, istifadə imkanlarını genişləndirmək;
- Otellərin idarəetmə strukturlarını və əməliyyat prinsiplərini, onların inkişaf istiqamətlərini müəyyənləşdirmək;
- Yerli və beynəlxalq otel şəbəkələrinin struktur və idarəetmə modellərini təhlil edərək rasional tətbiq yollarını müəyyənləşdirmək, yerləşmə müəssisələrinin səmərəli fəaliyyətini təşkil etmək;
- Beynəlxalq otellərin ölkə iqtisadiyyatına təsiri mövzusunda elmi tədqiqatlar aparmaq, nəticələrini müxtəlif vasitələrlə ictimaiyyətə çatdırmaq.

"Sanatoriya və kurort işinin təşkili" ixtisaslaşması üzrə:

- Coğrafi şəraitin, mədəni, tarixi, sosial və iqtisadi resursların turizm və rekreasiya fəaliyyətinə təsirini təhlil etmək;
- Təbii və iqlim amillərinin müalicəvi xüsusiyyətlərindən, onların insan orqanizminə fizioloji təsir mexanizmlərindən kurort xidmətlərinin təşkili zamanı istifadə etmək;
- Kurort işinin elmi-tibbi əsasını, balneologiyanı, təbii və iqlim amillərinin müalicəvi xüsusiyyətlərini, onların insan orqanizminə təsirini qiymətləndirmək;
- Kurort müəssisələrində əsas xəstəliklər üzrə reabilitasiya proseslərinin təşkili və xidmət standartlarını tətbiq etmək;
- Beynəlxalq kurortların təşkilati strukturu, xidmət keyfiyyəti və prosedur standartlarını araşdırmaq və yerli praktikaya uyğunlaşdırmaq;
- Xəstəliklərin əsas sinifləri üzrə kurort-terapevtik prosedurları tətbiq etmək, uyğunluğu qiymətləndirmək və müalicə planları hazırlamaq.

"Turizm və sosial-mədəni servis" ixtisaslaşması üzrə:

- Turizm regionlarının planlaşdırılması zamanı klaster yanaşmanın prinsiplərini tətbiq etmək;
- Regionun mədəni və tarixi irsini öyrənərək, bu potensiala əsaslanan xidmət proqramlarını müasir və yaradıcı yanaşmalarla tərtib etmək;

- Turizm məhsullarının yaradılması və inkişafı ilə bağlı yerli və beynəlxalq standartları, qayda və tələbləri tətbiq etmək;
- sosial media platformaları və rəqəmsal marketinq strategiyaları vasitəsilə hədəf auditoriyalarla effektiv əlaqə quraraq turist axınını stimullaşdırmaq;
- Sosial, tarixi, etik və fəlsəfi aspektlərdə cəmiyyətin müxtəlifliyini anlamaq və bu fərqlilikləri xidmət sahəsində nəzərə almaq;
- Xidmət sektorunda fəaliyyət göstərən təşkilatların iqtisadi səmərəliliyini təmin etmək üçün rasional və iqtisadi cəhətdən əsaslandırılmış qərarlar qəbul etmək.

3. Təhsil proqramının strukturu

3.1. Təhsil proqramının mənimsənilməsinin normativ müddəti və məzunlara verilən ali elmi-ixtisas dərəcəsi:

İxtisaslaşmaların adları	Verilən dərəcə	Əyani forma üzrə təhsil müddəti	Kreditlərin sayı
• Beynəlxalq turizm	Magistr ali elmi-ixtisas	2 il	120
• Turizm işi		2 il	120
• Otelçilik		2 il	120
• Sanatoriya və kurort işininin təşkili		1,5 il	90
• Turizm və sosial-mədəni servis		1,5 il	90

3.2. Təhsil proqramı ixtisasdan (ixtisaslaşmadan) asılı olaraq 90 (1,5 il) və ya 120 (2 il) AKTS kreditindən ibarət olmalıdır. Hər semestrdə 5 fəndən çox olmamaq şərti ilə 30 kredit nəzərdə tutulmuşdur. Kreditlər aşağıdakı şəkildə bölüşdürülür:

Sıra sayı	Fənnin adı	AKTS krediti	
1	**Tədqiqat metodları** *Bu fənn kəmiyyət və keyfiyyət tədqiqat metodlarının, ölçmə, tədqiqat dizaynı və təhlilin qarşılıqlı asılılığına diqqət yetirir. Fənn çərçivəsində tədqiqat səriştələri, kitabxana və internet resurslarından məlumat qaynağı kimi istifadə edilməsi, verilənlərin araşdırılması, təhlil edilərək təqdim edilməsi kimi keyfiyyətin aşılanmasını nəzərdə tutur.*	0	6
2	**Akademik yazı və etika** *Bu fənnin məqsədi akademik yazı, danışıq və dürüstlüyün əsaslarını öyrətmək, magistrantların elmi məqalə, dissertasiya, esse və digər akademik sənədləri peşəkar şəkildə yazmaq, konfrans, simpozium, seminar və elmi diskussiyalarda peşəkar şəkildə danışmaq, nəşr etikası bacarıqlarını inkişaf etdirməkdir. Fənn təhsilalanlara akademik üslub, mənbələrdən düzgün istifadə, istinad qaydaları və etik normalar haqqında bilik və səriştələr verəcəkdir.*	6	6
3	**Layihələrin idarə olunması** *Bu fənn çərçivəsində layihə üzrə komanda quruculuğu və fəaliyyətinin xüsusiyyətləri, layihədə liderlik, layihə menecerinin vəzifələri və digər məsələləri ətraflı izah olunur, eləcə də layihənin mahiyyəti, vaxt*	6	0

	cədvəlləri, kommunikasiyalar, təchizat, maraqlı tərəflərlə peşəkar münasibətlər və digər mövzularda biliklər aşılanır. Bununla yanaşı, sözügedən fənn layihələrin çevik idarə edilməsi ilə bağlıdır. Burada dəyişikliklər fonunda layihələrin idarə edilməsi, risklərin düzgün qiymətləndirilməsi, "Məhsul sahibi" və "Scrum Master"in vəzifələri və s. mövzular əhatə olunmalıdır.		
4	**Tədqiqat analitikası** *Bu fənnin tədrisi məlumat təhlili prosesi, məlumat növləri, məlumatların toplanma mənbələri, məlumat təhlili üzrə strategiyanın qurulması, məlumatların təhlil üçün hazırlanması və təmizlənməsi, təhlil üçün məlumatların sistemləşdirilməsi, məlumatların vizuallaşdırılması, sahəyə uyğun olaraq təhlillərdə istifadə olunacaq proqram təminatları ilə tanışlıq ("Excel", "SPSS", "Stata", "R", "MAXQDA", "Matlab", "Python" və s. kimi), ixtisas sahəsində tədqiqatlarda istifadə olunan təhlil metodları ilə təhlillərin aparılması (statistik testlər və təhlillər, kəmiyyət və keyfiyyət təhlilləri, eksperimental təhlillər, anket və sorğu təhlilləri və s. kimi) və təhlillərin əsasında müvafiq rəylərin hazırlanmasını nəzərdə tutur.*	0	6
5	**Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən məcburi fənlər** *ixtisaslaşmadan asılı olaraq buraya daxil edilən fənlər hər bir ali təhsil müəssisəsi tərəfindən fərdi qaydada müəyyən edilir və həmin ixtisaslaşmanın təhsil proqramında öz əksini tapır.*	72	72
...	**Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən seçmə fənlər** *Müvafiq fənlər hər bir ali təhsil müəssisəsi tərəfindən fərdi qaydada ixtisaslaşmadan asılı olaraq müəyyən edilir və həmin ixtisaslaşmanın təhsil proqramında əksini tapır.*		
	Təcrübə		
...	**Elmi-pedaqoji təcrübə**	6	6
...	**Elmi tədqiqat təcrübəsi**	0	6
	Dissertasiya işi		
...	**Magistrlik dissertasiyası**	0	18
CƏMİ		**90**	**120**

4. Proqramın və hər bir fənnin təlim nəticələri

4.1. Bu təhsil proqramı üzrə məzunlar təhsil və ya fəaliyyət sahəsi ilə bağlı əsas anlayışlar, nəzəri prinsip və tədqiqat metodları haqqında sistemli, ümumi təsəvvürə və geniş biliyə malik olmalı, konkret (ixtisaslaşmış) təhsil və ya fəaliyyət sahəsində dərin biliklərə yiyələnməlidirlər.

4.2. İxtisaslaşmanın təhsil proqramının hər bir fənn üzrə təlim nəticələrinin müəyyənləşdirilməsi və hər bir fənnin sillabusunun hazırlanması ali təhsil müəssisəsinin/akademik heyətin səlahiyyətindədir.

4.3. İxtisaslaşma üzrə proqramın təlim nəticələri Əlavə 1-də müəyyən olunur. Fənlər üzrə təlim nəticələri isə hər bir ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyənləşdirilir. Təlim nəticələri matrisində (Əlavə 2) fənlərlə təhsil proqramının təlim nəticələri arasındakı əlaqə əks olunmalıdır.

4.4. Təhsil proqramının cəmiyyətin və əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına cavab verən elmi və praktiki məzmunu təmin etməsi məqsədilə fənlərin sillabusları müntəzəm şəkildə yenilənməlidir.

5. İnfrastruktur və kadr potensialı

5.1. Ali təhsil müəssisəsi tədris, təlim və qiymətləndirmə fəaliyyətlərinin yüksək səviyyədə təşkil olunması üçün informasiya-kommunikasiya texnologiyaları ilə təchiz edilmiş müasir auditoriyalara malik olmalı, tələbələrə lokal şəbəkə və internetə, elektron kitabxanalara və onlayn arxiv resurslarına fasiləsiz çıxış imkanı yaratmalıdır. Eyni zamanda, tələbələrin ixtisaslaşma üzrə dərin biliklərə yiyələnməsi və elmi-tədqiqat işlərinin aparılmasını dəstəkləmək məqsədilə müasir elmi jurnallar, elmi məlumat bazalarına və virtual laboratoriya mühitlərinə, akademik etik mühitə inteqrasiya üçün antiplagiat sistemlərinə çıxışı təmin edilməlidir. Həmçinin, ayrı-ayrı ixtisaslaşmalar üzrə aşağıdakı spesifik infrastruktur resursları və əməkdaşlıq imkanları nəzərə alınmalıdır:

"Beynəlxalq turizm" ixtisaslaşması üzrə:

- Turizm müəssisələri ilə onların infrastrukturundan istifadəyə dair anlaşmalar;
- BMÜTT-nin kitabxanasından istifadə imkanları;
- Turizm agentlikləri ilə əməkdaşlıq anlaşması.

"Turizm işi" ixtisaslaşması üzrə:

- Turizm Agentliklərinin sənədlərindən istifadə üçün anlaşma;
- Turizm və nəqliyyat müəssisələrinin infrastrukturundan istifadəyə dair anlaşmalar;
- Turizm agentlikləri ilə əməkdaşlıq anlaşması.

"Otelçilik" ixtisaslaşması üzrə:

- Müxtəlif otellərin infrastrukturundan istifadə üçün anlaşma;
- Hotellər Assosiasiyası ilə əməkdaşlıq anlaşması.

"Sanatoriya və kurort işinin təşkili" ixtisaslaşması üzrə:

- Sanatoriya və kurort müəssisələri ilə onların infrastrukturundan istifadəyə dair anlaşmalar;
- Azərbaycan Həmkarlar Konfederasiyasının Turizm və ekskursiyalar şurası ilə əməkdaşlıq anlaşması;
- Müxtəlif sanatoriya, kurort xidməti təşkil edən müəssisələr ilə əməkdaşlıq anlaşması.

"Turizm və sosial-mədəni servis" ixtisaslaşması üzrə:

- Sosial-mədəni servis müəssisələrinin infrastrukturundan istifadəyə dair anlaşma;
- Müxtəlif Bələdçilər Assosiasiyası və ya təşkilatları ilə əməkdaşlıq anlaşması.

5.2. Ali təhsil müəssisələrinin tədrisə cəlb olunan akademik heyəti, bir qayda olaraq, elmi dərəcəyə malik olur. Elmi dərəcəsi olmayan, lakin müvafiq sahədə ən az 5 il iş təcrübəsi olan mütəxəssislər də tədrisə cəlb oluna bilərlər.

5.3. Magistrlik dissertasiyalarına elmi rəhbərlik, bir qayda olaraq, elmi ada və ya elmi dərəcəyə sahib olan şəxslər (magistr, fəlsəfə doktoru, elmlər doktoru) tərəfindən həyata keçirilir.

6. Karyera imkanları və ömürboyu təhsil

6.1. Təhsil proqramı üzrə məzunlar aşağıda qeyd olunan sahələrdə və peşələrdə işləyə bilərlər:

"Beynəlxalq turizm" ixtisaslaşması üzrə:

- Beynəlxalq turizm şirkətlərində menecer və ya layihə rəhbəri;
- Xarici turizm bazarlarında satış və inkişaf üzrə mütəxəssis;
- Dövlət turizm qurumları, QHT və beynəlxalq təşkilatlarda ekspert;
- Beynəlxalq turizm layihələrində menecer və ya əlaqələndirici;
- Ali təhsil müəssisələrində müəllim və ya müəllim-tədqiqatçı;
- Elmi-tədqiqat institutlarında beynəlxalq turizm üzrə araşdırmaçı;
- Turizm sahəsində siyasət və strategiya üzrə analitik və məsləhətçi.

"Turizm işi" ixtisaslaşması üzrə:

- Turizm agentliklərində rəhbər və ya əməliyyat meneceri;
- Regional turizm strategiyalarının hazırlanması üzrə mütəxəssis;
- Turizm məhsullarının tərtibi və idarə olunması üzrə menecer;
- Turizm istiqamətləri üzrə dövlət və özəl sektor layihələrində ekspert;
- Ali təhsil müəssisələrində müəllim və ya müəllim-tədqiqatçı;
- Turizm idarəçiliyi sahəsində elmi araşdırmaçı;
- Təhsil və turizm siyasəti sahəsində proqram koordinatoru və ya məsləhətçi.

"Otelçilik" ixtisaslaşması üzrə:

- Yerləşmə müəssisələrində idarəçi və əməliyyat meneceri;
- Beynəlxalq otel şəbəkələrində inkişaf və marketinq üzrə mütəxəssis;
- Otelçilik sahəsində xidmət keyfiyyəti və qonaqpərvərlik üzrə ekspert;
- Otel biznesi üzrə dövlət və özəl proqramlarda analitik;
- Ali təhsil müəssisələrində otelçilik üzrə müəllim və tədqiqatçı;
- Qonaqpərvərlik sahəsində elmi-tədqiqat işləri mütəxəssisi;
- Otelçilik üzrə kurikulum və təlim proqramları tərtib edən ekspert.

"Sanatoriya və kurort işinin təşkili" ixtisaslaşması üzrə:

- Sanatoriya və kurort müəssisələrində satış və xidmət meneceri;
- Sağlamlıq və reabilitasiya turizmi üzrə proqram meneceri;
- Müalicəvi turizm sahəsində layihə koordinatoru;
- Sağlamlıq turizmi üzrə tur paketlərinin satış mütəxəssisi;

- Sanatoriya və SPA xidmətlərinin təşkili üzrə məsləhətçi.

"Turizm və sosial-mədəni servis" ixtisaslaşması üzrə:

- Mədəni və icma əsaslı turizm üzrə mütəxəssis;
- Festival, sərgi və digər sosial-mədəni tədbirlərdə layihə rəhbəri;
- Muzey, qalereya və mədəniyyət obyektlərində ekskursiya təşkilatçısı;
- QHT və dövlət layihələrində sosial-mədəni turizm üzrə məsləhətçi;
- Turizm informasiya mərkəzlərində sosial-mədəni istiqamət üzrə bələdçi.

6.2. Ali təhsil müəssisəsi təhsil proqramının məzunlarının məşğulluğuna dair müntəzəm sorğular keçirməli, eləcə də vakant iş yerlərinə dair məlumatları öz veb-səhifələrində yerləşdirməlidir.

6.3. Ali təhsil pilləsinin magistratura səviyyəsini bitirən (magistrlik dissertasiyasını müdafiə edən), yaxud təhsili ona bərabər tutulan şəxslər (tibbi təhsildə həkim-mütəxəssis) fəlsəfə doktoru proqramı üzrə doktoranturaya qəbul oluna bilərlər.

6.4. Təhsil müddətində əldə olunan bilik, bacarıq və yanaşmalar məzunların müstəqil şəkildə ömür boyu təhsil almaları üçün ilkin şərtlərdəndir.

Əlavə 1

Təhsil proqramı və tədris fəaliyyəti üzrə təlim nəticələri
"Beynəlxalq turizm" ixtisaslaşması üzrə:

Proqramın təlim nəticələri (PTN)
PTN 1. Elmi etika prinsiplərinə və akademik yazı standartlarına riayət etməklə sahə üzrə məlumatların təhlilini həyata keçirəcək, həmçinin müvafiq layihələrin planlaşdırılması, idarə olunması və nəticələrinin qiymətləndirilməsi prosesini səmərəli şəkildə təşkil edəcək.
PTN 2. Beynəlxalq turizm bazarının tələblərinə uyğun məhsul və xidmətləri formalaşdıracaq.
PTN 3. Xarici turistlər üçün marşrut və tur paketləri hazırlayacaq.
PTN 4. Beynəlxalq turizm şirkətlərində idarəetmə və koordinasiya funksiyalarını yerinə yetirəcək.
PTN 5. Turizm forumları, sərgiləri və tədbirlərində peşəkar şəkildə iştirak edəcək.
PTN 6. Multikultural mühitdə effektiv ünsiyyət və müştəri yönümlü xidmət göstərəcək.
PTN 7. Beynəlxalq əməkdaşlıq layihələrində turizm mütəxəssisisi kimi fəaliyyət göstərəcək.

"Turizm işi" ixtisaslaşması üzrə:

Proqramın təlim nəticələri (PTN)
PTN 1. Elmi etika prinsiplərinə və akademik yazı standartlarına riayət etməklə sahə üzrə məlumatların təhlilini həyata keçirəcək, həmçinin müvafiq layihələrin planlaşdırılması, idarə olunması və nəticələrinin qiymətləndirilməsi prosesini səmərəli şəkildə təşkil edəcək.
PTN 2. Müxtəlif turizm növləri üzrə xidmətləri təşkil və koordinasiya edəcək.
PTN 3. Turizm müəssisələrində idarəetmə proseslərini həyata keçirəcək.
PTN 4. Müştəri ehtiyaclarına əsaslanan fərdi və qrup tur paketləri hazırlayacaq.
PTN 5. Turizm bazarının təhlilinə əsaslanan satış strategiyaları formalaşdıracaq.
PTN 6. Turizm müəssisələrində xidmət keyfiyyətini qiymətləndirə və təkmilləşdirəcək.
PTN 7. Turizm şirkətlərində əməliyyat, satış və xidmət üzrə qərarlar qəbul edəcək.

"Otelçilik" ixtisaslaşması üzrə:

Proqramın təlim nəticələri (PTN)
PTN 1. Elmi etika prinsiplərinə və akademik yazı standartlarına riayət etməklə sahə üzrə məlumatların təhlilini həyata keçirəcək, həmçinin müvafiq layihələrin planlaşdırılması, idarə olunması və nəticələrinin qiymətləndirilməsi prosesini səmərəli şəkildə təşkil edəcək.
PTN 2. Otel müəssisələrində idarəçilik funksiyalarını yerinə yetirəcək.
PTN 3. Qəbul, yerləşdirmə, rezervasiya və digər ön ofis xidmətlərini effektiv təşkil edəcək.
PTN 4. Otel xidmətlərinin satışını və tanıtımını strategiya əsasında həyata keçirəcək.
PTN 5. Müştəri məmnuniyyəti və xidmət keyfiyyəti göstəricilərini təhlil edəcək.
PTN 6. Qonaqpərvərlik sektorunda beynəlxalq xidmət standartlarını tətbiq edəcək.
PTN 7. Otel və turizm obyektlərində personalın fəaliyyətini təşkil edəcək.

"Sanatoriya və kurort işinin təşkili" ixtisaslaşması üzrə:

Proqramın təlim nəticələri (PTN)
PTN 1. Elmi etika prinsiplərinə və akademik yazı standartlarına riayət etməklə sahə üzrə məlumatların təhlilini həyata keçirəcək, həmçinin müvafiq layihələrin planlaşdırılması, idarə olunması və nəticələrinin qiymətləndirilməsi prosesini səmərəli şəkildə təşkil edəcək.

PTN 2. Sanatoriya və kurort xidmətlərinin planlaşdırılmasını və təşkili prosesini həyata keçirəcək.
PTN 3. Müalicəvi və sağlamlıq yönümlü turizm xidmətlərini təklif edəcək.
PTN 4. Kurort müəssisələrində satış, reklam və müştəri xidməti sahələrini idarə edəcək.
PTN 5. Müştərilərin ehtiyaclarına uyğun fərdi xidmət paketləri hazırlayacaq.
PTN 6. Kurort və sanatoriya xidmətlərinin səmərəliliyini qiymətləndirəcək.
PTN 7. Müalicə turizmi sahəsində xidmətlərin keyfiyyətinə nəzarət edəcək.

"Turizm və sosial-mədəni servis" ixtisaslaşması üzrə:

Proqramın təlim nəticələri (PTN)
PTN 1. Elmi etika prinsiplərinə və akademik yazı standartlarına riayət etməklə sahə üzrə məlumatların təhlilini həyata keçirəcək, həmçinin müvafiq layihələrin planlaşdırılması, idarə olunması və nəticələrinin qiymətləndirilməsi prosesini səmərəli şəkildə təşkil edəcək.
PTN 2. Sosial-mədəni tədbirləri və festivalları planlaşdırıb həyata keçirəcək.
PTN 3. Mədəni irs və etnoqrafik turizm məhsullarını formalaşdıracaq.
PTN 4. Müxtəlif sosial qruplar üçün inklüziv turizm xidmətləri təşkil edəcək.
PTN 5. Mədəniyyət obyektlərində ekskursiya xidmətlərini həyata keçirəcək.
PTN 6. İcma əsaslı turizm layihələrində sosial yönümlü xidmət göstərəcək.
PTN 7. Mədəni müxtəlifliyi nəzərə alaraq uyğun xidmət strategiyası tətbiq edəcək.

"Tədqiqat metodları" fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Elmi tədqiqatların aparılması üçün kəmiyyət və keyfiyyət tədqiqat metodlarını, onların xüsusiyyətlərini və tətbiq sahələrini fərqləndirə və məqsədyönlü şəkildə tətbiq edə biləcək.
FTN 2. Fəaliyyət sahələrində tədqiqat sualının formalaşdırılması, hipotezlərin və tədqiqat dizaynının (eksperimental və ya müşahidə xarakterli) qurulması bacarığına yiyələnəcək.
FTN 3. Elmi mənbələrdən (kitabxana elmi bazalar, elektron resurslar və s.) sistematik istifadə edərək mövcud bilikləri toplaya və onlara əsasən tədqiqat çərçivəsini formalaşdıracaq.
FTN 4. Toplanmış verilənlərin ölçülməsi, statistik üsullarla işlənməsi, vizualizasiya edilməsi və tədqiqat məqsədlərinə uyğun olaraq təhlilini həyata keçirəcək.
FTN 5. Tədqiqat nəticələrini məntiqi strukturda təqdim etməyi, elmi məqalə və hesabatlar şəklində yazmağı, həmçinin nəticələri şifahi və yazılı formada auditoriyaya təqdim etməyi bacaracaq.
FTN 6. Tədqiqatın etik və metodoloji prinsiplərinə riayət etməklə müstəqil və ya qrup halında tədqiqat aparacaq, layihə və dissertasiya işlərinin hazırlanmasında metodoloji əsasları düzgün tətbiq edə biləcək.
"Akademik yazı və etika" fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Akademik yazının məqsədi, strukturu və üslub xüsusiyyətlərini anlayaraq elmi esse, dissertasiya, məqalə və digər akademik sənədləri məntiqi və peşəkar şəkildə yaza biləcək.
FTN 2. Fərqli akademik janrlarda (məqalə, dissertasiya, tezis, referat və s.) yazı tələblərinə uyğun kontent hazırlamağı və ideyaları ardıcıl və əsaslandırılmış formada ifadə etməyi bacaracaq.
FTN 3. Mənbələrlə işləmə bacarığına yiyələnərək akademik yazılarda müxtəlif istinad sistemlərindən (APA, MLA, IEEE və s.) düzgün istifadə etməyi və plagiatdan yayınmağı bacaracaq.
FTN 4. Elmi diskussiyalar, seminarlar, simpozium və konfranslarda çıxış etmək üçün akademik danışıq üslubunu mənimsəməklə fikirlərini peşəkar şəkildə təqdim etməyi bacaracaq.

FTN 5. Elmi fəaliyyət zamanı müəlliflik hüquqları, nəşr etikası və akademik dürüstlük prinsiplərini mənimsəyəcək və elmi araşdırmalarda bu prinsiplərə riayət edəcək.
FTN 6. Elmi tədqiqat və yazı prosesində qarşıya çıxan etik dilemmaları və düzgün davranış modellərini analiz edəcək və elmi mühitdə etik qərarlar verməyi bacaracaq.
"Layihələrin idarə olunması" fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Layihənin məqsədlərini, mərhələlərini, resurslarını və maraqlı tərəfləri müəyyən etməklə layihənin planlaşdırılması və əsas idarəetmə elementlərini tətbiq etmə bacaracaq.
FTN 2. Layihələrdə effektiv komanda qurmaq, rolları bölüşdürmək və layihə menecerinin funksiyalarını yerinə yetirmək üçün liderlik və kommunikasiya bacarıqları nümayiş etdirəcək.
FTN 3. Layihənin vaxt cədvəllərini, büdcəsini, təchizat zəncirini və resurslarını idarə edərək layihənin icrasını planlı şəkildə həyata keçirə biləcək.
FTN 4. Risklərin proaktiv qiymətləndirilməsi, risk cavab planlarının hazırlanması və dəyişikliklərin idarə olunması üzrə biliklərə əsaslanaraq layihə davamlılığını təmin edə biləcək.
FTN 5. "Agile" (çevik) yanaşmaları, o cümlədən Scrum metodologiyasını mənimsəyərək "Məhsul sahibi" və "Scrum Master" rollarını və onların funksiyalarını layihə idarəetməsində tətbiq edə biləcək.
FTN 6. Layihə hesabatları, status yeniləmələri və maraqlı tərəflərlə peşəkar ünsiyyət vasitəsilə layihə fəaliyyətləri üzrə hesabatlılığı və şəffaflığı təmin edəcək.
"Tədqiqat analitikası" fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Məlumatların növlərini və tədqiqatın məqsədinə uyğun olaraq məlumatların toplanma üsullarını təyin etməklə elmi-tədqiqat üçün effektiv məlumat toplama strategiyası hazırlayacaq.
FTN 2. Tədqiqat məqsədlərinə uyğun olaraq məlumatların ilkin emalı (təmizlənməsi, kodlaşdırılması, strukturlaşdırılması) və təhlilə hazır vəziyyətə gətirilməsi proseslərini yerinə yetirəcək.
FTN 3. Fərqli proqram təminatlarında ("Excel", "EViews", "SPSS", "Python", "R", "Matlab" və s.) məlumatları analiz edərək sadə və mürəkkəb statistik göstəricilər əsasında nəticələr çıxaracaq.
FTN 4. Tədqiqatlarda istifadə olunan əsas təhlil metodlarını (kəmiyyət, keyfiyyət, qarışıq və eksperimental təhlil üsulları) sahəyə uyğun şəkildə tətbiq edərək analitik nəticələr əldə edəcək.
FTN 5. Analitik nəticələri vizual təqdimetmə alətləri (qrafiklər, diaqramlar, cədvəllər və s.) vasitəsilə elmi əsaslarla təqdim edəcək və nəticələri düzgün interpretasiya edəcək.
FTN 6. Tədqiqat nəticələrinə əsaslanaraq məntiqi və sübutlara əsaslanan elmi rəy, tövsiyə və ümumiləşdirmələr hazırlayaraq tədqiqat hesabatları və elmi sənədlər tərtib edə biləcək.
"Elmi-pedaqoji təcrübə" üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. İxtisasa aid akademik fənlərin proqramlarının hazırlanması, dərs planlarının tərtib edilməsi, mühazirə və praktiki məşğələlərin təşkili, təlim materiallarının seçilməsi və hazırlanması üzrə bacarıqlar qazanacaq.
FTN 2. Tədris prosesinin planlaşdırılması, auditoriya ilə işləmək, təlim strategiyalarının seçilməsi, tələbələrin fəallığını artırmaq üçün müasir təlim metodlarından istifadə etmə bacarığına yiyələnəcək.
FTN 3. Pedaqoji fəaliyyət zamanı fənnin məzmununu müasir elmi yeniliklərə əsaslanaraq formalaşdırmaq və tətbiq etmək bacarığını inkişaf etdirəcək.
FTN 4. Müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından (ICT), tədris proqram təminatlarından (CAD/CAM/CAE, simulyasiya proqramları, virtual laboratoriyalar) səmərəli istifadə etməyi öyrənəcək.
FTN 5. Tədris fəaliyyətində açıq və səlis akademik ünsiyyət qurmaq, öz bilik və tədqiqat nəticələrini auditoriyaya aydın və əsaslandırılmış formada çatdırmaq bacarığına malik olacaq.

FTN 6. Pedaqoji fəaliyyətin güclü və zəif tərəflərini müəyyən etməyi, refleksiya aparmağı və gələcək fəaliyyət üçün inkişaf istiqamətlərini müəyyən etməyi öyrənəcək.
"Elmi-tədqiqat təcrübəsi" üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. İxtisas sahəsində aktual elmi-tədqiqat mövzularını müəyyənləşdirmək, tədqiqatın məqsəd və vəzifələrini dəqiq formalaşdırmaq bacarığına malik olacaq.
FTN 2. Konkret tədqiqat məqsədlərinə uyğun müasir elmi-tədqiqat metodlarını (situasiya analizi, əməliyyat-taktiki təhlil, modelləşdirmə, statistik metodlar və s.) seçmək və səmərəli tətbiq etmək bacarığına yiyələnəcək.
FTN 3. Əldə etdiyi eksperimental və nəzəri məlumatların işlənməsi, sistemləşdirilməsi, nəticələrin emal edilməsi, statistik analizinin aparılması və nəticələrin şərh olunması üzrə bacarıqlar əldə edəcək.
FTN 4. Aparılmış tədqiqatların nəticələrini proseslərin optimallaşdırılması, tətbiqi və innovativ texnologiyaların işlənib hazırlanması istiqamətində tətbiq etmək bacarığına malik olacaq.
FTN 5. Tədqiqat nəticələrini elmi məqalə, hesabat, dissertasiya formatında təqdim etmək, elmi konfrans və seminarlarda çıxış etmək, elmi diskussiyalarda iştirak etmək bacarığı əldə edəcək.
FTN 6. Tədqiqat fəaliyyətində elmi etika prinsiplərinə (plagiatın qarşısının alınması, düzgün istinad qaydaları, müəllif hüquqlarına hörmət və s.) əməl etməyi və elmi məsuliyyəti dərk etməyi öyrənəcək.
"Magistrlik dissertasiyası" üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Tədqiqat problemini əsaslandırmaq, məqsəd və vəzifələri dəqiq müəyyənləşdirmək, kompleks plan qurmaq, nəzəri və analitik üsullarla tədqiqatı tam həcmdə yerinə yetirmək bacarığına yiyələnəcək.
FTN 2. İxtisas sahəsində elmi-nəzəri və praktiki problemləri dərindən təhlil etmək, təhlükəsizlik risklərinin qiymətləndirilməsi və operativ qərarların qəbulunda müasir elmi yanaşmaları tətbiq etməklə problemlərin müstəqil həllini təqdim etmək bacarığını nümayiş etdirəcək.
FTN 3. Eksperimental və nəzəri nəticələrin riyazi modelləşdirilməsi, sistemli təhlili, analiz edilməsi və ümumiləşdirilməsi üzrə səriştə qazanacaq.
FTN 4. Əldə olunan elmi nəticələrin ixtisas üzrə tətbiqini əsaslandırmaq, praktik tövsiyələr hazırlamaq və innovativ yanaşmalar təqdim etmək bacarığı əldə edəcək.
FTN 5. Dissertasiya işinin məzmununu elmi auditoriya qarşısında aydın, əsaslandırılmış və strukturlaşdırılmış formada təqdim etmək, müdafiə etmək və elmi müzakirələrdə iştirak etmək bacarığına yiyələnəcək.
FTN 6. Dissertasiya işində elmi etika və intizam qaydalarına riayət etmək, müəllif hüquqlarına hörmət, istinad qaydalarına əməl etmək və öz tədqiqat fəaliyyətinə məsuliyyətlə yanaşmaq bacarığını nümayiş etdirəcək.

Əlavə 2

Təhsil proqramı və tədris fəaliyyətlərinin təlim nəticələrinin matrisi

Ali təhsil müəssisəsi aşağıdakı cədvəldən istifadə edərək ixtisaslaşmanın təhsil proqramının təlim nəticələrinin əldə olunmasına necə dəstək verdiyini müəyyənləşdirməlidir.

Tədris fəaliyyətinin (fənnin) adı	**Proqramın təlim nəticələri**						
	PTN 1	**PTN 2**	**PTN 3**	**PTN 4**	**PTN 5**	**PTN 6**	**PTN 7**
Tədqiqat metodları							
Akademik yazı və etika							
Layihələrin idarə olunması							
Tədqiqat analitikası							
Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən məcburi fənlər							
Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən seçmə fənlər							
Elmi-pedaqoji təcrübə							
Elmi tədqiqat təcrübəsi							
Magistrlik dissertasiyası							

Razılaşdırıldı:

Elm, ali və peşə təhsili şöbəsinin müdiri

Turxan Süleyman

İdman və xidmət ixtisasları qrupu üzrə İşçi qrupunun həmsədrləri

Fuad Hacıyev

Rəşad Rəsullu